

ਉੱਤਰ-ਪੱਤਰ 2020-21

ਪੰਜਾਬੀ

004

ਦਸਵੀਂ (X)

Maximum Marks : 80

1.	ਅਣਡਿੱਠਾ ਪੈਰਾ	1x5=5
(i)	(ੳ) ਅਚੇਤ ਅਤੇ ਸੁਚੇਤ	1
(ii)	(ੳ) ਅਚੇਤ ਤੋਂ	1
(iii)	(ਅ) ਅਚੇਤ ਅਵਸਥਾ ਦੀ	1
(iv)	(ਅ) ਅਚੇਤ ਮਨ	1
(v)	(ੲ) ਸੁਚੇਤ ਤੇ ਅਚੇਤ ਮਨ	1
	ਜਾਂ	
(i)	(ੳ) ਜਿਸ ਦੇਸ ਦੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਈ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਸੋਚ ਸਕਦੇ ਹਨ।	1
(ii)	(ਅ) ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਕ ਅਵਸਥਾ ਉਪਰ।	1
(iii)	(ਸ) ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ	1
(iv)	(ਅ) ਨਵਾਂ ਸੋਚਣ ਤੇ ਕਰਨ ਵਿਚ।	1
(v)	(ਸ) ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਖਿਆਲ ਦੇਣ ਨਾਲ।	1
2.	ਕਾਵਿ-ਟੁਕੜੀਆਂ	1x5=5
(i)	(ੳ) ਮਿਹਰ	1
(ii)	(ੳ) ਰੁੱਖ	1
(iii)	(ੳ) ਛਾਵਾਂ ਤੇ ਫਲ	1
(iv)	(ਅ) ਮਨੁੱਖਾਂ ਨੂੰ	1
(v)	(ੳ) ਆਰਾ	1
	ਜਾਂ	
(i)	(ਅ) ਲੜਾਈ	1
(ii)	(ੲ) ਬਹਾਦਰੀ ਵਿਖਾਉਣਾ	1
(iii)	(ੲ) ਹਿੰਦ-ਪੰਜਾਬ	1
(iv)	(ੲ) ਖਾਲਸੇ ਦੀ	1
(v)	(ਅ) ਬਿਨਾਂ	1

	ਵਿਆਕਰਨ	16 ਅੰਕ
3.	ਸਮਾਸੀ ਸ਼ਬਦ	1x4=4
(i)	(ਅ) ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ	1
(ii)	(ੳ) ਵੈਰ-ਵਿਰੋਧ	1
(iii)	(ਸ) ਰਾਮ ਭਜਨੀ	1
(iv)	(ਅ) ਉੱਚੀ-ਉੱਚੀ	1
(v)	(ੳ) ਹਰਮਨ-ਪਿਆਰਾ	1
4.	ਬਹੁਅਰਥਕ ਸ਼ਬਦ	1x4=4
(i)	(ੲ) ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਜੋ ਇੱਕ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਅਰਥ ਰੱਖਦੇ ਹੋਣ।	1
(ii)	(2) ਜਾਗ	1
(iii)	(ੳ) ਦਿਸ਼ਾ, ਜਵਾਬ	1
(iv)	(ਸ) ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ	1
(v)	(ੲ) ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਅਰਥ	1
5.	ਅਗੇਤਰ-ਪਿਛੇਤਰ	1x4=4
(i)	(ਅ) ਗੈਰ	1
(ii)	(ੳ) ਅਪਸ਼ਬਦ	1
(iii)	(ਸ) ਕਾਲੂ	1
(iv)	(ੳ) ਅਕਲਮੰਦ	1
(v)	(ੲ) ਗਊਸ਼ਾਲਾ	1
6.	ਮੁਹਾਵਰੇ	1x4=4
(i)	(ੳ) ਕੱਖ ਨਾ ਰਹਿਣਾ	1
(ii)	(ੲ) ਸੰਬੰਧ ਤੋੜ ਲੈਣਾ	1
(iii)	(ੳ) ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ	1
(iv)	(ਅ) ਘੋੜੇ ਵੇਚ ਕੇ ਸੌਣਾ	1
(v)	(ੲ) ਖੂਨ	1

	ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ	
7 .	ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (ਕਹਾਣੀ ਤੇ ਵਾਰਤਕ)	1x5=5
(i)	(ੲ) ਪੋਲੀਓ ਦੀ	1
(ii)	(ੳ) ਈਅਰ ਫੋਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਤੋਂ	1
(iii)	(ੲ) ਤੀਜੇ ਫਲੋਰ ਤੇ	1
(iv)	(ਅ) ਪਾਪਾ ਨੇ	1
(v)	(ਸ) ਪਾਣੀ ਨਾਲ	1
8.	ਬਹੁਵਿਕਲਪੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ (ਇਕਾਂਗੀ ਤੇ ਜੀਵਨੀ)	1x5=5
(i)	(ਅ) ਸ਼ਾਮ ਦਾਸ	1
(ii)	(ੲ) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰੋਂ	1
(iii)	(ਸ) ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ	1
(iv)	(ਸ) ਗਿਆਰੂਵੇਂ	1
(v)	(ਅ) ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ	1
9.	ਕਾਵਿ ਟੁਕੜੀਆਂ	1x4=4
(i)	(ਸ) ਗਊ, ਗਰੀਬ, ਔਰਤ	1
(ii)	(ੲ) ਜ਼ਬਰ-ਜ਼ੁਲਮ	1
(iii)	(ਅ) ਧੀਆਂ	1
(iv)	(ਅ) ਦਾਜ	1
	ਜਾਂ	
(i)	(ੲ) ਰਸੋਈ ਵਿੱਚੋਂ	1
(ii)	(ੲ) ਸੁਆਣੀਆਂ ਨੂੰ	1
(iii)	(ਅ) ਏ.ਸੀ. ਕੂਲਰਾਂ ਦੇ	1
(iv)	(ਸ) ਖੁਰਲੀ ਤੋਂ	1

	ਭਾਗ ਅ	
	ਵਰਨਣਾਤਮਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ	
	ਪਾਠ ਪੁਸਤਕਾਂ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ	26
10.	ਕੋਈ ਸੱਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ 20-25 ਸ਼ਬਦਾਂ	2x7=14
	(ੳ) ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਸਖਣੇ ਤੇ ਮਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ.....	2
	(ਅ) ਦੋਰੀ ਡੰਡੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਮਸਾਲਾ ਰਗੜਨ ਲਈ ਤੇ ਚਟਣੀ ਪੀਸਣ ਲਈ.....	2
	(ੲ) ਇੰਡੋ-ਪਾਕਿ ਮੀਟ ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਗਜ਼ਾਂ ਦੇ ਫਾਸਲੇ ਨਾਲ ਪਹਿਲੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਆਇਆ.....	2
	(ਸ) ਡਾ. ਅਬਦੁੱਲ ਕਲਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਮਹਾਨ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਧਰਮ ਦੋਸਤ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਛੋਟੀ ਸੋਚ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਲੜਨ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਬਣਾ ਲਿਆ.....	2
	(ਹ) ਜਿਹੜੇ ਗੀਤ ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਵਿਚਰਦਿਆਂ ਲੋਕ-ਮਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਆਪ-ਮੁਹਾਰੇ ਹੀ ਨਿਕਲਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕ-ਗੀਤ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਸਿਰਜਣਹਾਰੇ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਇਹ ਸਮੂਹ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਾਵਾਂ-ਭਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਰ ਪੀੜ੍ਹੀ ਅੱਗੇ ਤੁਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।	2
	(ਕ) ਬੱਚੇ ਦਾ ਹੱਥ ਪਿਤਾ ਨੇ ਤੋੜਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਨੇ ਨਵੀਂ ਗੱਡੀ ਤੇ ਝਰੀਟਾਂ ਪਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ.....	
	(ਖ) ਊਰਜਾ ਮਨੁੱਖ ਅੰਦਰ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਸਕਦੀ ਹੈ—ਚੰਗੀ ਵੀ ਤੇ ਮਾੜੀ ਵੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰ ਊਰਜਾ ਦੇ ਭੰਡਾਰੇ ਭਰੇ ਪਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।	2
	(ਗ) ਅਜੋਕੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬੜੀ ਸੋਹਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਗਾ ਜੋਸ਼ ਤੇ ਹੌਂਸਲਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਉਹ ਏ.ਸੀ. ਤੇ ਕੂਲਰਾਂ ਦੇ ਮੁਥਾਜ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।	2
	(ਘ) ਜਿਸ ਬੱਚੇ ਦਾ ਹੱਥ ਤੋੜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਬੱਚੇ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਦਾ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਬੱਚੇ ਦਾ ਪਿਤਾ ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਤ ਅਮੀਰ ਸੀ ਤੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਅਫ਼ਸਰ ਵੀ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਅਤਿ ਦਾ ਹੰਕਾਰੀ ਤੇ ਗੁੱਸੇ ਵਾਲਾ ਸੀ।.....	2
	(ਙ) ਮਿਲਖਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੁਲ ਬਿਆਸੀ ਦੌੜ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਸ ਨੇ ਉਨਾਸੀ ਦੌੜ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਏਸ਼ੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ ਦੌੜਾਕ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ।.....	2
11.	ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 40-50 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ	1x3=3
	ਡਾ. ਅਬਦੁੱਲ ਕਲਾਮ ਤਿਆਗ ਮੂਰਤੀ ਸਨ, ਸਾਦਗੀ ਪਸੰਦ ਇਨਸਾਨ, ਸਾਦਾ ਰਹਿਣੀ-ਬਹਿਣੀ ਵਾਲੇ.....ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਟੀ.ਵੀ. ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ। ਰਾਤ ਨੂੰ 2 ਵਜੇ ਸੌ ਕੇ ਸਵੇਰੇ ਜਲਦੀ ਉਠ ਜਾਂਦੇ ਸਨ.....	

		ਜਾਂ
	ਭਾਸ਼ਾਗਤ ਬੁੱਧੀ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਭਾਸ਼ਾਈ ਪਕੜ ਨਾਲ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਲੈਕਚਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ, ਪ੍ਰਵਚਨ ਸੁਣਨਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਕੋਈ ਲਿਖਤ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਉਣੀ ਚੰਗੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ, ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਬਣਤਰਾਂ ਤੇ ਘਾੜਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁਚੀ ਹੈ, ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਾਮਨੇ ਰੱਖਣਾ ਆਉਂਦਾ ਹੋਵੇ.....	
12.	ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 40-50 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ	1x3=3
	ਬੀਬੀ ਭਾਨੀ ਜੀ ਦਾ ਜਨਮ 1590 ਈ. ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਬਾਸਰਕੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ। ਆਪ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਜੀ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਮਨਸਾ ਦੇਵੀ ਸੀ। ਆਪ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਗੁਰੂ-ਭਗਤੀ ਤੇ ਸੇਵਾ ਭਾਵ.....	
		ਜਾਂ.
	ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੇ ਹਾਵਾਂ ਭਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਜਮਾਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਸਾਰੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਇਕੱਠਾ ਹੋਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਗੀਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਸੱਦਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਤੀਆਂ ਤੇ ਪੀਘਾਂ ਝੂਟਣ ਲਈ.....	
13.	ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 40-50 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ	1x3=3
	‘ਬੇਬੇ ਰਾਮ ਭਜਨੀ’ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਾਲੀ, ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਕਰਮ-ਕਾਂਡ ਤੇ ਦਾਨ-ਪੁੰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਸਦਾ ਮਨ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਉਪਰਾਮ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦੀ ਬੁਰੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਸੀ.....	
		ਜਾਂ
	ਰਜਨੀ ਨੇ ਸੂਝ-ਬੂਝ ਅਤੇ ਬਹਾਦਰੀ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣਾ ਅਤੇ ਪੂਜਾ ਦਾ ਬੈਗ ਖਾਲੀ ਕਰਕੇ ਉਸਦਾ ਮੂੰਹ ਖੋਲ ਕੇ ਫਰਸ਼ ਤੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਸੱਪ ਉਸ ਬੈਗ ਵਿੱਚ ਵੜ ਗਿਆ ਤਾਂ ਰਜਨੀ ਨੇ ਫੁਰਤੀ ਨਾਲ ਬੈਗ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਘੁੱਟ ਲਿਆ.....	
14.	ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 40-50 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ	1x3=3
	‘ਬੇਬੇ ਰਾਮ ਭਜਨੀ’ ਇਕਾਂਗੀ ਪ੍ਰੋ. ਆਈ.ਸੀ. ਨੰਦਾ ਦੁਆਰਾ ਰਚਿਤ ਹੈ। ਇਕਾਂਗੀਕਾਰ ਨੇ ਵਹਿਮ-ਭਰਮ, ਧਾਰਮਕ ਪਖੰਡ, ਸ਼ਰਾਬ ਤੇ ਜੂਏ ਵਰਗੀਆਂ ਸਮਾਜਕ ਬੁਰਾਈਆਂ ਉਪਰ ਵਿਅੰਗ ਕੱਸਿਆ ਹੈ। ਇਕਾਂਗੀ ਵਿੱਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਬਾਰੇ, ਧਾਰਮਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਮਰਦ ਪਾਤਰ ਦਾ ਦਬਦਬਾ.....	
		ਜਾਂ

	'ਈਅਰ ਫੋਨ' ਕਹਾਣੀ ਵਿੱਚ ਹਾਦਸਾ ਵਾਪਰਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਣ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਹਰ ਵੇਲੇ ਈਅਰ ਫੋਨ ਲਾ ਕੇ ਗਾਣੇ ਸੁਣਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਮੰਮੀ ਪਾਪਾ ਉਸ ਨੂੰ ਟੋਕਦੇ ਸਨ। ਇਕ ਦਿਨ ਕੰਨਾਂ ਤੇ ਈਅਰ ਫੋਨ ਲਾ ਕੇ ਉਹ ਬੇਧਿਆਨੀ ਨਾਲ ਸੜਕ ਪਾਰ ਕਰ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਹੋ ਗਿਆ.....	
	ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਲਿਖਣ ਕੌਸ਼ਲ	
15.	ਕਿਸੇ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ 100 ਤੋਂ 150 ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਲੇਖ	5
(ੳ)	ਇੱਕ ਭਾਰਤ ਸ਼੍ਰੇਸ਼ਠ ਭਾਰਤ ਨੁਕਤੇ — * ਭੂਮਿਕਾ * ਵਿਭਿੰਨਤਾਵਾਂ * ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ * ਸਾਡੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ * ਸਿੱਟਾ (ਹਰ ਇੱਕ ਨੁਕਤੇ ਦਾ 1 ਅੰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ) (ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਹਨਾਂ ਨੁਕਤਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਲਿਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਕ ਆਪਣੀ ਸੁਝ-ਬੁਝ ਨਾਲ ਅੰਕ ਦੇਵੇਗਾ)	
	ਜਾਂ	
(ਅ)	ਵੈਸ਼ਵਿਕ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਕੋਵਿਡ-19 ਨੁਕਤੇ — * ਵੈਸ਼ਵਿਕ ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦਾ ਅਰਥ * ਕੋਵਿਡ 19 ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ * ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਲੈਣਾ * ਮਾਰੂ (ਬੁਰੇ) ਪ੍ਰਭਾਵ * ਬਚਾਅ ਅਤੇ ਇਲਾਜ (ਹਰ ਇੱਕ ਨੁਕਤੇ ਦਾ 1 ਅੰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ) (ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਹਨਾਂ ਨੁਕਤਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਲਿਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਕ ਆਪਣੀ ਸੁਝ-ਬੁਝ ਨਾਲ ਅੰਕ ਦੇਵੇਗਾ)	
	ਜਾਂ	
(ੲ)	ਨਾਨਕ ਦੁਖੀਆ ਸਭਾ ਸੰਸਾਰ ਨੁਕਤੇ — * ਭੂਮਿਕਾ * ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ * ਸੰਸਾਰ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਘਰ * ਦੁੱਖਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੇ ਉਪਾਅ * ਸਿੱਟਾ (ਹਰ ਇੱਕ ਨੁਕਤੇ ਦਾ 1 ਅੰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ) (ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਹਨਾਂ ਨੁਕਤਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਵੀ ਲਿਖ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰੀਖਕ ਆਪਣੀ ਸੁਝ-ਬੁਝ ਨਾਲ ਅੰਕ ਦੇਵੇਗਾ)	
16.	ਕਿਸੇ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਪੱਤਰ	5
	ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਕਲਿਆਣ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਪੱਤਰ	

	ਨੁਕਤੇ — * ਪਤਾ ਅਤੇ ਮਿਤੀ * ਸੰਬੰਧਨੀ ਭਾਗ * ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ * ਅੰਤਲਾ ਭਾਗ	1 1 2 1
	ਜਾਂ	
	ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਆਪਣੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਮਾੜੀ ਸੰਗਤ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਸੁਝਾਅ ਦਿਓ। ਨੁਕਤੇ — * ਪਤਾ ਅਤੇ ਮਿਤੀ * ਸੰਬੰਧਨੀ ਭਾਗ * ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ * ਅੰਤਲਾ ਭਾਗ	1 1 2 1
17.	ਟਿਊਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ ਸੰਬੰਧੀ ਆਕਰਸ਼ਕ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਲਈ ਬਣਿਆ ਬਾਕਸ ਜਾਂ ਹੱਦਬੰਦੀ ਸਿਰਲੇਖ ਦਿਲਚਸਪ ਵਿਸ਼ਾ ਸਮੱਗਰੀ, ਸੰਪਰਕ ਅਤੇ ਪਤਾ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ (ਆਕਰਸ਼ਣ ਦਾ ਮਿਆਰ)	4 1/2 1/2 2 1
	ਜਾਂ	
	ਘਰ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਆਕਰਸ਼ਕ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਲਈ ਬਣਿਆ ਬਾਕਸ ਜਾਂ ਹੱਦਬੰਦੀ ਸਿਰਲੇਖ ਦਿਲਚਸਪ ਵਿਸ਼ਾ ਸਮੱਗਰੀ, ਸੰਪਰਕ ਅਤੇ ਪਤਾ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ (ਆਕਰਸ਼ਣ ਦਾ ਮਿਆਰ)	1/2 1/2 2 1
	ਜਾਂ	
	ਤਸਵੀਰ ਵਰਣਨ 50 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ—	4
	(ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਖੇਗਾ। ਵਿਸ਼ੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੋਣ ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ ਬਣਦੇ ਅੰਕ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।)	